

ПОВІДОМЛЕННЯ

про утворення разової спеціалізованої вченої ради

Заклад освіти/наукова
установа

Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної
академії наук України (ідентифікаційний код 05417130)

1. Здобувач ступеня доктора філософії

1.1. ПІБ здобувача ступеня доктора філософії	Ігнатуша Віталій Вікторович
1.2. Стать здобувача	Чоловіча
1.3. Освітньо-наукова програма, яку завершує здобувач	47824 Міжнародне право (293 Міжнародне право)
1.4. Дата початку підготовки за ОНП	01.11.2022
1.5. Дата завершення підготовки за ОНП	31.10.2025
1.6. Дата завершення навчання на попередньому освітньому рівні	30.12.2009
1.7. Окремі елементи освітньо-наукової програми забезпечуються іншим закладом вищої освіти/ науковою установою (у тому числі іноземним)	ні

2. Дисертація

2.1. Тема дисертації	Становлення та розвиток міжнародно-правового регулювання штучного інтелекту
2.2. Анотація дисертації	Дисертація є комплексним дослідженням теоретико-прикладних засад міжнародно-правового регулювання штучного інтелекту (далі – ШІ) на універсальному, міжрегіональному та регіональному рівнях. У роботі висвітлено генезу та еволюцію міжнародно- правового регулювання ШІ, розкрито поняття ШІ, досліджено його правову природу, основні властивості та здійснено загальний аналіз специфіки його міжнародно-правового регулювання. Окрему увагу приділено питанню правового статусу ШІ: обґрунтовано, що чинне міжнародне право не наділяє ШІ самостійним правовим статусом, а кваліфікує його як об'єкт міжнародно-правового регулювання, а не як суб'єкт. Проаналізовано ключові міжнародно- правові акти та акти права ЄС, що визначають правове положення ШІ та регулюють його розроблення, розгортання та використання. Особливу увагу зосереджено на тому, що сучасне міжнародно- правове регулювання ШІ ґрунтується не лише на формально- юридичних приписах, а й на етичних та ціннісних засадах – передусім на людиноцентричному підході, повазі до людської гідності, прав людини та основоположних свобод. Також проаналізовано стан, тенденції і закономірності формування багаторівневої системи міжнародно-правового регулювання цієї

технології, зокрема: конвергенцію принципів регулювання навколо спільного ціннісного ядра (людиноцентричності, прозорості, підзвітності, недискримінації) за одночасної фрагментації регуляторних підходів, екстериторіальний вплив права ЄС через «Брюссельський ефект» та поширення ризикоорієнтованої моделі регулювання.

Актуальність дисертаційної роботи зумовлена стрімким розвитком технологій ШІ та безпрецедентним прискоренням нормотворчої активності у цій сфері, зокрема ухваленням у 2024 році першого міжнародного договору щодо ШІ – Рамкової конвенції Ради Європи про штучний інтелект та права людини, демократію та верховенство права (CETS № 225) – і першого горизонтального акта ЄС щодо ШІ, – Регламенту (ЄС) 2024/1689 (Акту про ШІ). Незважаючи на зростання кількості нормативних актів, спрямованих на регулювання ШІ, доктринальне осмислення правового статусу ШІ та його регулювання залишається фрагментарним, а комплексне дослідження, яке б охоплювало всю багаторівневу систему міжнародно-правового регулювання ШІ – від універсального до регіонального рівня – та його еволюцію від «м'якого» до «твердого» права, у вітчизняній науці міжнародного права відсутнє.

У першому розділі дисертаційного дослідження висвітлено історичну траєкторію розвитку концепції штучного інтелекту від Дартмутської конференції 1956 року, для проведення якої Дж. Маккарті запропонував сам термін «штучний інтелект», до сучасного етапу інтенсивної нормотворчої діяльності. Встановлено, що міжнародно-правове регулювання ШІ формувалося нелінійно: ШІ пройшов шлях від суто технічного феномену через етичні принципи та акти «м'якого права» до юридично обов'язкових норм. Розкрито проблему відсутності єдиного визначення штучного інтелекту в міжнародному праві та його науці, що породжує невизначеність меж предмета регулювання та ускладнює узгодження зобов'язань держав. На підставі аналізу міжнародно-правових актів та наукових джерел запропоновано авторську класифікацію концептуальних підходів до визначення ШІ: технологічного, антропоцентричного, функціонального, системного, еволюційного, цілеорієнтованого та інтегративного. Сформульовано авторську дефініцію штучного інтелекту як комплексної соціотехнічної системи, що характеризується функціональною здатністю до інференції (виведення висновків з даних), операційною автономністю різного ступеня, адаптивністю, генеративною спроможністю, транскордонним характером застосування, потенціалом подвійного використання та створенням юридично значущих наслідків для сфери прав людини, міжнародного правопорядку та безпеки. Ця дефініція втілює інтегративний підхід, забезпечуючи технологічну нейтральність та придатність для використання у міжнародно-правових актах різного рівня.

Окреме місце у розділі посідає питання правового статусу ШІ. Обґрунтовано, що чинне міжнародне право не наділяє ШІ самостійним правовим статусом – на відміну від держави та міжнародної організації як загальноновизнаних суб'єктів міжнародного права. Натомість обґрунтовано правову природу ШІ як об'єкта міжнародно-правового регулювання *sui generis*, якому притаманні поєднання матеріальних і нематеріальних складових, об'єктних і суб'єктних рис, динамічність та еволюційність, а також

транскордонний характер застосування, потенціал подвійного використання, автономність різного ступеня, здатність до самовдосконалення та суттєвий вплив на міжнародні відносини та їх правове регулювання. Доведено, що фундаментальні відмінності ШІ від традиційних об'єктів міжнародно-правового регулювання зумовлюють необхідність формування спеціального правового режиму, який поєднує елементи різних галузей міжнародного права.

Встановлено, що міжнародно-правове регулювання ШІ характеризується фрагментацією регуляторних підходів на всіх рівнях та водночас стійкою конвергенцією принципів навколо спільного ціннісного ядра: людиноцентричного підходу, прозорості та пояснюваності, підзвітності та людського нагляду, безпеки та надійності, інклюзивності та недискримінації, захисту приватності та даних. Підкреслено, що саме ці етичні та ціннісні орієнтири, а не лише формальні юридичні приписи, формують ціннісно-нормативний фундамент сучасного регулювання ШІ. Розкрито специфіку співвідношення «м'якого» та «твердого» права у сфері міжнародно-правового регулювання ШІ, зокрема виокремлено чотири функції «м'якого права»: кристалізація консенсусу, правовий експеримент, легітимізація та підготовка підґрунтя для юридично обов'язкового регулювання. Водночас зроблено висновок про недостатність самого лише «м'якого права» для ефективного регулювання технологій з масштабними та потенційно необоротними наслідками.

У другому розділі дисертаційного дослідження на підставі системного аналізу 23 резолюцій Генеральної Асамблеї ООН за період 2015–2025 років систематизовано дванадцять принципів, що формують нормативну основу міжнародно-правового регулювання ШІ на універсальному рівні. Запропоновано оригінальну хронологію розвитку нормотворчої активності ГА ООН у сфері ШІ та виявлено наступні закономірності: утвердження підходу на основі «життєвого циклу» систем ШІ як базової регуляторної рамки, стандартизацію тріади «безпечні, захищені та надійні системи ШІ» та позиціонування Глобального цифрового договору як точки конвергенції правового регулювання ШІ на рівні ООН.

Також у другому розділі доведено, що діяльність спеціалізованих установ ООН – ЮНЕСКО, МСЕ, ВООЗ, ВОІВ та МОП – формує багатовимірну систему регулювання ШІ з «градацією нормативності» у вигляді «концентричних кіл»: від актів з найвищим ступенем політичної легітимності, але водночас із найвищою абстрактністю, до галузевих стандартів, що стають де-факто обов'язковими завдяки вимогам інтероперабельності. Ця система являє собою поліцентричний інституційний ландшафт без чіткої ієрархії, в якому акти різного рівня співіснують та взаємно підсилюють одне одного.

Крім зазначеного, у другому розділі на підставі авторських критеріїв обґрунтовано доцільність виокремлення міжрегіонального рівня як самостійного предмета наукового аналізу. Встановлено, що ОЕСР виступає центральною ланкою міжрегіонального співробітництва у сфері регулювання ШІ, з результатами роботи якої корелюють свою діяльність такі міждержавні формати, як G7, G20 та GPAI. Запропоновано та обґрунтовано концепцію «ітеративного нормотворення» як моделі формування актів «м'якого права» у сфері міжнародно-правового регулювання ШІ, за якої акт

функціонує як «живий документ», що проходить повторювані цикли ухвалення, апробації, оцінки ефективності та перегляду у відповідь на технологічні зміни. Практичним втіленням цієї моделі є оновлення Рекомендації Ради ОЕСР щодо штучного інтелекту та систематичний перегляд Настанови АСЕАН з управління ШІ. На основі проведеного дослідження виявлено та систематизовано ключові тенденції розвитку міжнародно-правового регулювання ШІ на універсальному та міжрегіональному рівнях: прискорення нормотворчої діяльності, перехід від фрагментарного до системного регулювання, інституціоналізація регулювання, розширення предмета та поглиблення деталізації регулювання, а також формування моделі «ітеративного нормотворення». Водночас виявлено сфери, які залишаються поза межами системного регулювання: запобігання негативному впливу ШІ на довкілля; відповідальність суб'єктів приватного права за шкоду, заподіяну функціонуванням систем ШІ; виклики, пов'язані з генеративним ШІ; вплив ШІ на формування світогляду людини та її когнітивну автономію; проблематика загального штучного інтелекту й довгострокових екзистенційних ризиків; а також воєнне використання ШІ.

У третьому розділі дисертаційного дослідження встановлено, що саме на регіональному рівні розпочався перехід від декларування принципів міжнародно-правового регулювання ШІ до формулювання юридично обов'язкових норм, наразі реалізований лише в рамках Європейського Союзу через Регламент (ЄС) 2024/1689 (Акт про ШІ) та під егідою Радою Європи через Рамкову конвенцію про штучний інтелект та права людини, демократію та верховенство права (CETS № 225). Запропоновано періодизацію формування правової бази ЄС у сфері регулювання ШІ та виявлено її системні закономірності: дуалізм ринкового та ціннісного обґрунтування регулювання, поступове послаблення механізмів забезпечення відповідності та реактивний характер регулювання. Обґрунтовано, що домінування ризикоорієнтованого підходу в сучасному міжнародно-правовому регулюванні ШІ відображає застосування принципу пропорційності та являє собою синтез запобіжного підходу (принципу обережності) з прагненням до стимулювання інновацій, що дозволяє забезпечувати баланс між захистом прав людини та інтересами технологічного розвитку. Найповнішим втіленням цього підходу є Акт про ШІ, що запроваджує чотирирівневу класифікацію систем ШІ за ступенем ризику (неприйнятний, високий, обмежений та мінімальний) і диференціює обсяг регуляторних вимог відповідно до рівня потенційної шкоди для прав людини, безпеки та основоположних цінностей.

На підставі порівняльного аналізу нульового проєкту (англ. - zero draft) та фінального тексту названої Рамкової конвенції Ради Європи встановлено тенденцію до систематичного звуження обсягу зобов'язань держав, що відбулося в ході міждержавних переговорів. Це дає підстави для висновку про існування такої загальної закономірності: на етапі переговорів правозахисний потенціал юридично обов'язкових актів щодо регулювання ШІ послідовно зменшується під впливом як держав, так і суб'єктів приватного права. Водночас доведено взаємодоповнюваність двох європейських актів різної правової природи – Рамкової конвенції, що реалізує правозахисний підхід, та Акту про ШІ, який реалізує

ризикоорієнтований підхід. Досліджено також адаптивний потенціал Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (Європейської конвенції з прав людини) до проблематики ШІ, в результаті чого встановлено, що практика Європейського суду з прав людини поступово формує прецедентну базу, яка адаптується до цифрових реалій, однак ця практика має переважно реактивний характер і не може замінити проактивне правове регулювання ШІ, здійснюване через Рамкову конвенцію та Акт про ШІ.

Порівняльний аналіз підходів до правового регулювання ШІ, вироблених регіональними організаціями та об'єднаннями держав інших регіонів – АСЕАН, АТЕС, ШОС, Африканським Союзом, ОАД, Радою співробітництва арабських держав Перської затоки та АЛЕКСО, – дозволив ідентифікувати наступні ключові закономірності: «спектр юридичної обов'язковості», за якого «тверде право» залишається феноменом, притаманним виключно європейському регіону; «аксіологічний консенсус при регуляторному розмаїтті», за якого кожен регіон привносить у глобальний дискурс власні цінності та регуляторні підходи – від філософії Ubuntu в актах Африканського Союзу та ісламських етичних концепцій в ініціативах держав Перської затоки до консенсусної моделі АСЕАН; диференційований характер «Брюссельського ефекту»; «парадокс глобального регулювання ШІ», за якого регіони з найбільшими потребами у захисті прав людини мають найменші інституційні спроможності; формування «регуляторного полілогу» між різними регіонами.

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано висновок про формування багаторівневої системи міжнародно-правового регулювання ШІ, в якій універсальний рівень забезпечує легітимність та інклюзивність, міжрегіональний – консолідацію експертних підходів, а регіональний – інституційну ефективність та можливість переходу до юридично обов'язкових норм. Принципи, сформульовані на універсальному рівні, набувають конкретизації через рекомендації ОЕСР та стандарти МСЕ і втілюються у юридично обов'язкові приписи на регіональному рівні, що наразі реалізовано лише Радою Європи та ЄС. Стратегічним викликом залишається забезпечення взаємоузгодженості регіональних регуляторних режимів задля запобігання фрагментації глобального регуляторного простору та збереження балансу між стимулюванням інновацій і захистом прав людини.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим у вітчизняній науці міжнародного права комплексним дослідженням багаторівневої системи міжнародно-правового регулювання ШІ. Уперше запропоновано авторську дефініцію ШІ як комплексної соціотехнічної системи; систематизовано дванадцять принципів, що формують нормативну основу регулювання ШІ на універсальному рівні; обґрунтовано концепцію «ітеративного нормотворення»; виявлено п'ять тенденцій розвитку міжнародно-правового регулювання ШІ на універсальному та міжрегіональному рівнях. Удосконалено наукові положення щодо правового статусу ШІ та його кваліфікації як об'єкта регулювання *sui generis*, класифікації доктринальних підходів до визначення ШІ, функцій «м'якого права», ризикоорієнтованого підходу, переговорної динаміки формування юридично обов'язкових актів та взаємодоповнюваності

європейських інструментів регулювання. Набули подальшого розвитку положення щодо ролі резолюцій Генеральної Асамблеї ООН у формуванні міжнародно-правового регулювання ШІ, конвергенції етичних принципів регулювання ШІ навколо восьми ключових груп, система наукових знань про регіональні ініціативи у сфері міжнародно-правового регулювання ШІ.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання у формуванні позиції України в ООН, Раді Європи та інших міжнародних організаціях, а також у нормотворчій діяльності, спрямованій на розбудову національної системи правового регулювання ШІ. Результати дослідження підтверджують стратегічну обґрунтованість зовнішньополітичного курсу України на запровадження європейських підходів до правового регулювання ШІ – як у межах Ради Європи, так і Європейського Союзу – та водночас засвідчують необхідність адаптації найкращих практик різних регіональних моделей, що поєднуюватиметься з реальними інституційними та економічними можливостями української держави в умовах повоєнної відбудови. Особливої актуальності ці завдання набувають з огляду на підписання Україною 15 травня 2025 року Рамкової конвенції Ради Європи про штучний інтелект та права людини, демократію та верховенство права, що ставить на порядок денний її ратифікацію та імплементацію, а також з огляду на необхідність адаптації національного законодавства до вимог Акту про ШІ в межах процесу європейської інтеграції.

2.3. Ключові слова дисертації штучний інтелект, міжнародне право, правове регулювання, «м'яке право», «тверде право», права людини, сталий розвиток, міжнародні організації, ООН, ОЕСР, Рада Європи, Європейський Союз, право ЄС, єдиний цифровий ринок ЄС, Акт про ШІ

2.4. Посилання, за яким розміщено текст дисертації на сайті ЗВО <https://idpnan.org/ignatusha-vitaly-viktorovych>

2.7. Публікації здобувача, зараховані за темою дисертації

Ігнатуша В. В. Розвиток міжнародно-правового регулювання штучного інтелекту в рамках ООН. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 3, ч. 3. С. 287–296.

Рік	2025
Ключові слова	штучний інтелект, ШІ, міжнародно-правове регулювання, Організація Об'єднаних Націй, міжнародні ініціативи, резолюції ГА ООН, Пакт про майбутнє, Глобальний цифровий договір
DOI	10.24144/2788-6018.2025.03.3.45
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/335016

Ігнатуша В. В. Автономні системи з ШІ у збройних конфліктах та правове забезпечення дотримання принципу розрізнення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2025. Вип. 90, ч. 5. С. 151–161.

Рік	2025
Ключові слова	міжнародне гуманітарне право, міжнародне право, принцип розрізнення, автономні системи з ШІ, штучний інтелект, збройний конфлікт, людський контроль, міжнародні організації, ООН, міжнародний договір
DOI	10.24144/2307-3322.2025.90.5.18
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/340844

Ігнатуша В. В. Міжнародно-правові механізми забезпечення контролю людини над розвитком систем штучного інтелекту. Український часопис міжнародного права. 2025. № 2. С. 67–71.

Рік	2025
Ключові слова	штучний інтелект, міжнародно-правове регулювання, людський контроль, превентивні та реактивні механізми, права людини, Рамкова конвенція про штучний інтелект, Акт про ШІ, відповідальність за шкоду, заподіяну системами ШІ
DOI	10.36952/ujil.2025.2.67-71
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://jusintergentes.com.ua/images/2025/2/67-71.pdf

Ігнатуша В. В. Правове регулювання принципів прозорості та підзвітності систем ШІ в ЄС: сучасний стан та перспективи розвитку. Юридичний науковий електронний журнал. 2026. № 1. С. 265–272.

Рік	2026
Ключові слова	штучний інтелект, право ЄС, акти ЄС, Акт про ШІ, GDPR, принцип прозорості, принцип підзвітності, системи ШІ високого ризику, цифровізація, цифрові права
DOI	10.32782/2524-0374/2026-1/58
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.lsej.org.ua/1_2026/60.pdf

3. Захист

3.1. Посилання, за яким здійснюватиметься онлайн-трансляція захисту

<https://idpnan.org/ignatusha-vitaly-viktorovych>

4. Разова рада

4.1. Дата рішення Вченої ради про утворення разової ради 01.07.2026

4.2. Дата наказу про введення у дію рішення Вченої ради про утворення разової ради 02.07.2026

Голова разової ради

ПІБ	Оніщенко Наталія Миколаївна
Місце роботи	Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної академії наук України
Посада	Заступник директора (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Теорії держави і права
Науковий ступінь	Доктор наук, 12.00.01 Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	-
ORCID	0000-0002-1671-2139

Публікації за тематикою дисертації

Оніщенко Н. М. Правове регулювання ШІ-простору: людиноцентристський вимір. Правова держава. 2026. Вип. 37. С. 21–30.

Рік	2026
Ключові слова	ШІ-простір, правове регулювання, людиноцентризм, забезпечення прав людини, інформаційне суспільство, цифрова диктатура, правове забезпечення, правове втручання в права людини
DOI	10.33663/0869-2491-2026-37-21-30
ISSN	-
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://pravova-derzhava.org/rule-of-law-issue-37-2026-21

Nataliya Onishchenko, Kostenko Oleksii & Valeria Khodosh. (2025). INSTRUMENTAL CONTROL AS A TYPE OF DEMOCRATIC CONTROL: ESSENTIAL FEATURES AND DIMENSIONS. In Kostenko Oleksii, Kharytonova Olena, & Kharytonov Yevhen (Eds.), DIGITALIZATION, METAVERSE, ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE CONTEXT OF HUMAN AND INDIVIDUAL RIGHTS PROTECTION IN UKRAINE AND THE WORLD (pp. 52-67). SciFormat Publishing Inc.

Рік	2025
Ключові слова	демократичний контроль, інструментальний контроль, права

	людини, міжнародний контроль, правове регулювання, штучний інтелект, належне врядування штучним інтелектом, алгоритмічна упередженість, цифрові технології, верховенство права, захист прав і свобод людини
DOI	-
ISSN	-
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://sciformat.ca/books/index.php/sf/catalog/book/6/chapter/36

Оніщенко Н. М. Право людини на мир: завдання національної правової системи. Наукові інновації та передові технології. 2023. № 11 (25). С. 287-296.

Рік	2023
Ключові слова	права людини, право на мир, правова система, правова держава, рівність, міжнародне право
DOI	10.52058/2786-5274-2023-11(25)-287-296
ISSN	-
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/6275

Рецензент

ПІБ	Фалалєєва Людмила Григорівна
Місце роботи	Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної академії наук України
Посада	провідний науковий співробітник (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Міжнародного права та права Європейського Союзу
Науковий ступінь	Доктор наук, 12.00.11 Міжнародне право
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	-
ORCID	0000-0001-6089-2459

Публікації за тематикою дисертації

Фалалєєва Л. Г. , Стрілець Б. В. Парадигма кібербезпеки у праві Європейського Союзу: сучасні реалії в умовах цифровізації. Правова держава: Щорічник наукових праць Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України. До 75-річчя Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України 1949-2024. Випуск 35. Київ, 2024. С. 667-682.

Рік	2024
Ключові слова	право ЄС, акти ЄС, громадяни ЄС, кібербезпека, кіберзахист, цифровізація, інформаційно-комунікаційні технології, внутрішній

	ринок ЄС, вільний рух капіталу в ЄС, європейська інтеграція
DOI	10.33663/0869-2491-2024-35-667-682
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://pravova-derzhava.org/assets/images/issues/35/pd-35.pdf

Фалалєєва Л. Г. Взаємодія парадигм міжнародного права прав людини і міжнародного гуманітарного права крізь призму обов'язків окупаційної держави. Правова держава: Щорічник наукових праць Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Випуск 34. Київ, 2023. С. 582–598.

Рік	2023
Ключові слова	міжнародне право прав людини, міжнародне гуманітарне право, принцип поваги до прав людини та основоположних свобод, принцип незастосування сили або погрози силою, збройний конфлікт, режим окупації, цивільні особи, права людини, основоположні права, міжнародні договори, міжнародні зобов'язання, міжнародні стандарти, європейська інтеграція, європейська ідентичність
DOI	10.33663/1563-3349-2023-34-582-598
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://pravova-derzhava.org/en/pravova-derjava-issue-34-2023-582

Denysov V., Falalieieva L. Legal Regulation of Cybersecurity in the European Union: New Challenges and Prospects of Development. Legal Issues of Digitalisation, Robotisation and Cyber Security in the Light of EU Law: Collective monograph / ed. by Naděžda Šišková. Alphen aan den Rijn (The Netherlands): Kluwer Law International, 2024. P. 292–314. ISBN 9789403502083; ISBN 978-80-7676-791-1

Рік	2024
Ключові слова	кібербезпека, правове регулювання, Європейський Союз, право ЄС, цифровізація, роботизація
DOI	–
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.wildy.com/isbn/9789403502083/legal-issues-of-digitalisation-robotization-and-cyber-security-in-the-light-of-eu-law-kluwer-law-international

Рецензент

ПІБ	Суржинський Максим Ігорович
Місце роботи	Інститут держави і права імені В.М.Корецького Національної академії наук України
Посада	науковий співробітник (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Міжнародного права та права Європейського Союзу
Науковий ступінь	Кандидат наук, 12.00.02 Конституційне право; муніципальне право
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	27.05.2009
ORCID	0000-0003-1697-1816

Публікації за тематикою дисертації

Суржинський М.І. Виклики та можливості адаптації законодавства України до європейських стандартів захисту персональних даних у сфері штучного інтелекту. Право України. 2025. № 4. С. 26-37.

Рік	2025
Ключові слова	персональні дані, штучний інтелект, GDPR, AI Act, автоматизоване прийняття рішень, прозорість алгоритмів, етика штучного інтелекту, гармонізація законодавства, штучний інтелект, Fully Homomorphic Encryption
DOI	10.33498/louu-2025-04-026
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://pravoua.com.ua/uk/store/pravoukr/pravo_2025_4/pravo_2025_4-s4227

Суржинський М. І. Розділ 8. Правотворчість в Україні в епоху штучного інтелекту: виклики та можливості адаптації законодавства до європейських стандартів захисту персональних даних. Правотворчість в Україні в контексті розвитку доктрини і практики міжнародного права : монографія / за ред. Н. М. Оніщенко, Л. Г. Фалалєєвої. Київ : Юрінком Інтер, 2025. С. 325–368. ISBN 978-966-667-948-5.

Рік	2025
Ключові слова	штучний інтелект, правотворчість, захист персональних даних, Європейський Союз, право ЄС, міжнародні організації, міжнародне право, адаптація законодавства, правове регулювання, етичні принципи
DOI	–
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://library.idpnan.org/monograph/pravotvorchist-v-ukrayini-v-

Суржинський М. І. Розділ 7. Порушення росією прав людини на громадянство та ризики наявності множинного (подвійного) громадянства у громадян України під час російсько-української війни. Особливості міжнародно-правового захисту цивільного населення в сучасних збройних конфліктах : монографія / за заг. ред. В. Н. Денисова. Київ : Парлам. вид-во, 2023. - 592 с. ISBN 978-966-922-235-0

Рік	2023
Ключові слова	Права людини, захист цивільного населення, цивільні особи, міжнародне право, збройний конфлікт
DOI	–
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://library.idpnan.org/monograph/osoblyvosti-mizhnarodno-pravovogo-zahystu-tsyvilnogo-naselennya-v-suchasnyh-zbrojnyh-konfliktah/

Офіційний опонент

ПІБ	Тимченко Леонід Дмитрович
Місце роботи	Державний податковий університет
Посада	Професор (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Навчально-науковий інститут права
Науковий ступінь	Доктор наук, 12.00.11 Міжнародне право
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0001-8897-0308

Публікації за тематикою дисертації

Тимченко Л.Д. Трансформація механізмів цифрової безпеки ЄС та стратегічні виклики для України: від наукового партнерства до «кіберщита» (у співавторстві з Мальцевим С.Ю.) // Юридичний науковий електронний журнал № 2/2026. С. 363-366.

Рік	2026
Ключові слова	єдиний цифровий ринок ЄС, Horizon Europe, EU Cyber Solidarity Act, кіберстійкість, Європейський кіберщит, стратегічна автономія, технологічний суверенітет
DOI	10.32782/2524-0374/2026-2/80
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.lsej.org.ua/2_2026/82.pdf

Leonid Tymchenko. Sustainable Development, Innovation, and Security on the Pages of the Encyclopedia of International Law (co-authors V. Kononenko, T. Tarakhonych). Science and Innovation (Scopus). 2022. 18(1), pp. 124133.

Рік	2022
Ключові слова	sustainable development, ecology, innovations, national security, economic security, Encyclopedia of International Law, сталий розвиток, екологія, інновації, національна безпека, економічна безпека, Енциклопедія міжнародного права
DOI	10.15407/scine18.01.124
ISSN	2409-9066
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://scinn-eng.org.ua/ojs/index.php/ni/article/view/92

Leonid Tymchenko. Political and Legal Aspects of the Right of Peoples to Self determination in the Light of Russian Aggression against Ukraine (Modern View) (co-authors V. Kononenko, T. Tarakhonych). European Studies – the Review of European law, Economics and Politics (Scopus). 2022, vol. 9, no. 2, pp. 62–79.

Рік	2023
Ключові слова	continuity, legal personality of the state, sovereignty, human rights, people's right to self-determination, правонаступництво, правосуб'єктність держави, суверенітет, права людини, право народів на самовизначення
DOI	10.2478/eustu-2022-0014
ISSN	1805-8809
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://reference-global.com/article/10.2478/eustu-2022-0014

Офіційний опонент

ПІБ	Тихомиров Олександр Олександрович
Місце роботи	Національна академія Служби безпеки України
Посада	Доцент (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Національна академія Служби безпеки України
Науковий ступінь	Доктор наук, 12.00.01 Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0001-5163-6584

Публікації за тематикою дисертації

Tykhomyrov O. O, Kostenko O. M., Bieliakov K. I., Aristova I. V. «Legal personality» of artificial intelligence: methodological problems of scientific reasoning by Ukrainian and EU experts. *AI & SOCIETY* (Q1). February 2023. (Scopus)

Рік	2023
Ключові слова	AI technologies, Legal regulation, Natural law, Social naturalism, Sociohumanitarian informology, ШІ-технології (технології штучного інтелекту), правове регулювання, природне право, соціальний натуралізм, соціогуманітарна інформологія
DOI	10.1007/s00146-023-01641-0
ISSN	0951-5666
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://link.springer.com/article/10.1007/s00146-023-01641-0

Tykhomyrov, O., Kostenko, O., Dniprov, O., Zhuravlov, D. & Vladov, S. (2025). A New Paradigm of Metaverse Philosophy: From Anthropocentrism to Metasubjectivity. *Philosophies*, 10(6), 117. (Scopus)

Рік	2025
Ключові слова	metaverse, AI, AGI, avatar, e-jurisdiction, immersive technologies, philosophy, postanthropocentrism, anthropocentrism, philosophy of Metaverse, метавсесвіт, ШІ (штучний інтелект), ЗШІ (загальний штучний інтелект), аватар, е-юрисдикція, імерсивні технології, філософія, постантропоцентризм, антропоцентризм, філософія метавсесвіту
DOI	10.3390/philosophies10060117
ISSN	2409-9287
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.mdpi.com/2409-9287/10/6/117

Tykhomyrov O. O., Bieliakov K. I., Kostenko O. V., Radovetska L. V. Digital rights in the human rights system. *InterEULawEast* (Q3). 2023. Vol. X (1). P. 183–207. (Scopus)

Рік	2023
Ключові слова	digital rights, information rights, human rights, the right to internet access, digital equality, цифрові права, інформаційні права, права людини, право на доступ до інтернету, цифрова рівність
DOI	10.22598/iele.2023.10.1.10
ISSN	1849-3734
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://hrcak.srce.hr/file/440551

Підтвердження

Я підтверджую, що:

- я належним чином уповноважений/а закладом освіти/науковою установою на подання цього повідомлення, і за потреби надам документ, який підтверджує ці повноваження
- усі відомості, викладені у цьому повідомленні, є достовірними

Документ підписаний електронним підписом

Білоус Алла Олександрівна

03.07.2026